

נוסח עדות המזרח

לוויה שיוצאת מהבית כאשר מוצאים את הנפטר מהבית יש נוהגים לשבור כלי חרס (פורצלן) על מפתן הבית ואומרים:

"הפח נשבר ואנחנו נמלטנו ולא יהיה עוד שבר בגבול ישראל".

סדר מסע ההלוויה

בתחילת מסע הלוויה החזן אומר:

"צִדְקָה לִפְנֵי וַיְהִי לְדָרֶךְ פְּעֻמִּי".

לאחר מכן אומר את המשנה:

"עֲקֹבְיָא בִּן מִהֶלְלָאֵל אומר: הסתפל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עֲבִירָה; דַּע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת – מטפֿה סרוקה, ולאן אתה הולך – למקום עָפָר, רמה ותולעָה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון – לפני מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא".

ולאחר מכן את הפסוקים הבאים:

"גִּדֹּל הָעֶפֶה וְרַב הָעֲלִילִיָּה, אֲשֶׁר עֵינָיו פְּקוּחוֹת עַל כָּל דָּרֶךְ בִּן אָדָם, לַתֵּת לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ וּכְפָרִי מַעֲלָלָיו. לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר אָדָנִי, צוּרִי וְלֹא עוֹלֶתָהּ בּוֹ. אָדָנִי גָּתוּ, וְאָדָנִי לָקַח, וְהִי שֵׁם אָדָנִי מְבוֹרָךְ. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהַרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמַתּוֹ".

נוהגים לעשות לנפטר התרת נדרים עוד בתחילת מסע הלוויה לפני אמירת קדיש יתום.

לאחר מכן אומרים האבלים קדיש יתום/יהא שלמא.

האבלים: יתגדל ויתקדש שמה רבא.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בַּעֲלָמָא די בְּרָא כְרַעוּתָהּ, וַיִּמְלִיד מַלְכוּתָהּ, וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ, וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בְּחִיּוּכוֹ וּבִיּוֹמִיכוֹ וּבְחִיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמוֹן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, וְשַׁבַּע וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה וְשִׁיבָא וּרְפוּאָה וְגֻאָלָה וְסִלְיָהּ וּכְפָרָה וְרִיוּחַ וְהַצְלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: לַעֲלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא. דַּאֲמִירוֹ בַּעֲלָמָא וְאִמְרוּ אָמֵן.
הקהל: אָמֵן.

האבלים: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשַׁבַּע וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה וְשִׁיבָא וּרְפוּאָה וְגֻאָלָה וְסִלְיָהּ וּכְפָרָה וְרִיוּחַ וְהַצְלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: (פוסעים שלוש פסיעות לאחור) עוֹשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוּיָו, הוּא בְּרַחְמִיּוֹ יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

במהלך מסע הלוויה אומרים החזן והקהל פרקי תהילים:

"וַיְהִי נֶעֱם אָדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה: יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלֵינוּ בַּצֵּל שְׁדֵי יִתְלוּנֹן, אִמֵּר לֵאדָנִי מַחֲסִי וּמַצֻּתִּי, אֱלֹהֵי אֲבֹטְחָ בּוֹ. כִּי הוּא יַצִּילְכָּ מִפַּח יָקוֹשׁ, מִדְּבַר הַוּוֹת, בְּאַבְרָתּוֹ יִסָּךְ לָךְ וּתַחַת כְּנָפָיו תִּחָּסֶה. צָנָה וְסִחְרָה אֲמַתּוֹ. לֹא תִיָּרָא מִפַּחַד לִילָה, מַחֲצִי יַעוּר וַיּוֹמֶם, מִדְּבַר בֹּאֲפֵל יַהֲלֹךְ, מִקְטָב יִשָּׁדַד צִהָרִים. יַפֵּל מִצָּדָךְ אֶלֶף וְרֹבְבָה מִיָּמִינוֹךְ. אֵלֶיךָ לֹא יָגֵשׁ, רַק בְּעֵינַיִךְ תַּבִּיט, וְשִׁלַּמְתָּ רָשָׁעִים תִּרְאֶה. כִּי אֶתָּה אָדָנִי מַחֲסִי, עֲלֵינוּ שְׁמַתָּ מַעֲוֹנְךָ. לֹא תֵאָנָה אֵלֶיךָ רָעָה, וְגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ, כִּי מִלְּאָכָיו יִצְוָה לָךְ לִשְׁמֹרְכָּ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. עַל כְּפִים יִשְׁאוּנֹךְ, מִן תַּגּוּר בֹּאֲבָן רָגְלֶךָ. עַל שַׁחַל וּפְתוֹן תִּדְרֹךְ, תִּרְמַס כְּפִיר וַתַּגִּיו. כִּי בִי חָשַׁק וְאַפְלַטָּהּ, אֲשַׁגְבֶּהּ כִּי יָדַע שְׁמִי. יִקְרָאֵנִי וְאַעֲנֶהּ, עַמּוֹ אֲנִכִּי בְּצָרָה, אֲחַלְצָהּ וְאֲכַבְדֶּהּ. אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהּ, וְאִרְאֶהּ וּבִישׁוּעָתִי. אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהּ, וְאִרְאֶהּ בִּישׁוּעָתִי".

"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמָקִים קִרְאֵתֶיךָ אָדָנִי: אָדָנִי שְׁמַעָה בְּקוֹלִי תַהֲיִינָה אֲזוּיָךְ מְשֻׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנִי: אִם עֲנוּת תִּשְׁמֹר־יָהּ אָדָנִי מִי יַעֲמֵד: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָא: קִוִּיתִי אָדָנִי קוֹתָה נִפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי: נִפְשִׁי לֵאדָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-אָדָנִי כִּי-עַם-אֲדִנִּי־הִקְסֵד וְסִרְבָּה עַמּוֹ קְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו".

יֵשׁ נוהגים לומר גם:

"אֲנָא בִּכְחַ גְּדוּלַת יָמִינֶךָ. תַּתִּיר צִרוּרָה (אב"ג ית"ץ): קַבֵּל רִגְתָּ. עַמְּךָ, שֶׁגִּבְנוּ טְהָרָנוּ נוֹרָא (קר"ע שט"ו): גָּא גְבוּר. דוֹרְשֵׁי יוֹחֲדָךְ. כְּבָבְתָּ שְׁמָרֶם (נג"ד יכ"ש): בְּרָכֶם טְהָרֶם. רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ. תְּמִיד גְּמָלֶם (בט"ר צת"א): חֲסִין קְדוּשָׁה. בְּרוּב טוֹבֶךָ. נִהַל עֲדָתֶךָ (חס"ב טנ"ו): יַחֲדִי גֵאָה. לַעֲמֹךְ פִּנְה. זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ (יג"ל פי"ק): שׁוֹנְעֵתָנוּ קַבֵּל. וְשַׁמַּע צַעֲקָתָנוּ. יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת (שק"ו צ"יח): ואומר – בְּרוּךְ, שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתּוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד".

ובלוויה של אישה אומרים גם:

"אֲשֶׁת חַיִּל מִי יִמְצָא, וְרוּחַק מִפְּנִינִים מִכְרָה, גְּמֻלָּתָהּ טוֹב וְלֹא רָע, כֹּל יָמִי חַיִּיהָ. דְּרָשָׁה עָמַר וּפִשְׁתִּים, וַתַּעַשׂ בַּחֲפֹץ כְּפִיָּה. הִתְּהַב כְּאֲנִיּוֹת סוּחַר, מִמָּרוֹקַת תְּבִיא לַחֲמָה. וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה, וַתִּתֵּן טוֹר לְבֵיתָהּ וַחַק לַנַּעֲרוֹתֶיהָ. זִמְמָה שְׁדָה וַתִּסְחָהּ, מִפְּרִי כְּפִיָּה נְטַעָה כָרֶם. חֲגֹרָה בַּעוֹז מִתְּנִיָּה, וַתֹּאמַץ זְרוּעוֹתֶיהָ. טַעֲמָה כִּי טוֹב סִחְרָהּ, לֹא יִכְבֶּה בְּלִילָה גְּרָה. יְדִיהָ שִׁלְחָה בְּכִישׁוֹר, וּכְפִיָּה תִמְכּוּ פֶלֶךְ. כָּפָה פָּרָשָׁה לַעֲנִי, וַיְדִיָּה שִׁלְחָה לְאֲבִיוֹ. לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג, כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים. מִרְבָּדִים עֲשֶׂתָהּ לָהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמוֹן לְבוּשָׁה. נוֹדַע בְּשַׁעֲרִים בַּעֲלָהּ, בַּשְּׂבַת עַם זִקְנֵי אֶרֶץ. סָדִין עֲשֶׂתָהּ וַתִּמְכּוֹר, וַחֲגוּר נִתְּנָה לְכַנְעֲנִי. עַז וְהָדָר לְבוּשָׁה, וַתִּשְׁחַק לַיּוֹם אַחֲרוֹן. פִּיָּה פִּתְחָה בְּחִכְמָהּ, וַתּוֹרֵת חֹסֵד עַל לִשׁוֹנָה. צוּפִיָּה הָלִיכוֹת בֵּיתָהּ, וְלָחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל. קִמּוֹ בְּנִיָּה וַיֹּאשְׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ וַיַּהֲלֶלָהּ. רַבּוֹת גְּנוּז עֲשׂוֹ חֵיל, וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה. שָׁקַר הָחוּ וְהָבֵל הִיפִי, אֲשֶׁה יִרְאֵת אָדָנִי הִיא תַתְּהַלֵּל. תִּנּוּ לָהּ מִפְּרִי יְדִיהָ, וַיַּהֲלִיּוּהָ בְּשַׁעֲרִים מַעֲשִׂיָּהּ".

במהלך מסע הלוויה יש נוהגים לקיים סדר מעמדות, דהיינו; לעצור במשך מסע הלוויה 7 פעמים. ויש נוהגים לעצור רק פעמיים. מנהג ירושלים שכל פעם שהמיטה עוברת ליד בית כנסת (אין להכניס נפטר לבית הכנסת) עוצרים ואומרים:

"עֲקֹבְיָא בִּן מִהֶלְלָאֵל אומר: הסתפל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עֲבִירָה; דַּע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת – מטפֿה סרוקה, ולאן אתה הולך – למקום עָפָר, רמה ותולעָה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון – לפני מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא".

ולאחר מכן אומרים צידוק הדין:

צדיק אתה אֱדָנִי, וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. צדיק אָדָנִי בְּכָל דְּרָכָיו, וְחֹסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. צדָקְתֶךָ צִדָּק לַעוֹלָם, וַתּוֹרַתְךָ אֱמֶת. מִשְׁפָּטִי אָדָנִי אֱמֶת, צִדְקוֹ יַחֲדוּ. בְּאֲשֶׁר דָּבַר מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן, וּמִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה. וְהוּא בֹאֲחָד וּמִי יִשִּׁיבֵנּוּ, וְנִפְשׁוּ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. קָטַן וְגָדוֹל שֵׁם הוּא, וְעָבַד חֲפָשִׁי מֵאֲדָנָיו. הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יֵאָמְרוּ, וּבְמַלְאָכָיו יִשִּׁים תִּהְיֶה. אִף כִּי אָנוּשׁ רַמָּה, וְכוּ אָדָם תּוֹלַעַה. הַצּוּר תַּמִּים פָּעֻלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֲמוּנָה ואין עוֹל צדיק וַיֵּשֶׁר הוּא. דִּין הָאֱמֶת, שֹׁפֵט צִדָּק ואֱמֶת, בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת, כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו צִדָּק ואֱמֶת. בַּלַּע הַמּוֹת לְנֶצַח, וּמָחָה אָדָנִי אֱלֹהִים דְּמַעָה מַעַל כָּל פְּנִים, וְחִרְפַּת עַמּוֹ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי אָדָנִי דָּבַר. יַחֲיוּ מִתִּיד בְּגִלְתִּי וַיְקוּמוּ, הַקִּיצוֹ וְרִנְנוּ שִׁכְנֵי עַפְרָ כִּי טַל אוֹרֵת טַלָּךְ, וְאַרְץ רַפְּאִים תִּפִּיל. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהַרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמַתּוֹ. אָדָנִי־הוֹשִׁיעָהּ, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנָּנוּ.

ואומרים קדיש יתום/יהא שלמא:

האבלים: יתגדל ויתקדש שמה רבא.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בַּעֲלָמָא די בְּרָא כְרַעוּתָהּ, וַיִּמְלִיד מַלְכוּתָהּ, וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ, וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בְּחִיּוּכוֹ וּבִיּוֹמִיכוֹ וּבְחִיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמוֹן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: יְהֵא שְׁמָה רַבָּא מִבְּרַךְ לַעֲלֵם וְלַעֲלִמֵי עֲלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וַיִּשְׁתַּבַּח. וַיִּתְפָּאֵר. וַיִּתְרוֹמֶם. וַיִּתְנַשֵּׂא. וַיִּתְהַדָּר. וַיִּתְעַלֶּה. וַיִּתְהַלֵּל שְׁמָה דְקִדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: לַעֲלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא. דַּאֲמִירוֹ בַּעֲלָמָא וְאִמְרוּ אָמֵן.
הקהל: אָמֵן.

האבלים: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשַׁבַּע וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה וְשִׁיבָא וּרְפוּאָה וְגֻאָלָה וְסִלְיָהּ וּכְפָרָה וְרִיוּחַ וְהַצְלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: (פוסעים שלוש פסיעות לאחור) עוֹשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוּיָו, הוּא בְּרַחְמִיּוֹ יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

דוחים את הקריעה וברכת ברוך דיין האמת עד לאחר סתימת הגולל.
נוסח ברכת דיין האמת:

"ברוך אתה אדני אלוהינו מלך העולם דיין האמת".

